

Opinions of Social Workers on Public Policies: The Case of Ministry of Family and Social Services

Sosyal Hizmet Uzmanlarının Kamu Politikalarına İlişkin Görüşleri: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Örneği

Nurcan AKMAN ⁽¹⁾, Rümeysa YAĞLIOĞLU ⁽²⁾, Berin ÇİMEN ⁽³⁾, Aybuke BAYRAK ⁽⁴⁾, Mehmet KIRLIOĞLU ^{(5),*}

ABSTRACT

The purpose of the study is to determine the views of workers working within the Ministry of Family and Social Services regarding public policies. This study emphasizes that public policies should be more inclusive, field-informed, and sustainable; it highlights the need for the social work profession to take on a more active role in policy-making processes. The research was conducted using the semi-structured interview technique, one of the qualitative research methods, and one-on-one interviews were conducted with 20 social workers directly involved in the implementation of public policies. The findings obtained from the interviews were examined through thematic analysis and grouped under main themes such as "definition of public policy," "success of public policy," "key challenges encountered," "protective and preventive services," "implementing actors and collaboration networks," and "research needs." Participants defined public policies as a system focused on increasing social welfare and protecting disadvantaged groups. They stated that protective and preventive services were inadequate, that there were problems in the implementation of some legal regulations, that there were deficiencies in inter-institutional cooperation, that field personnel were not sufficiently involved in the process of developing public policies, and that this situation led to difficulties in implementation. Recommendations were made regarding expanding the scope of protective and preventive services, strengthening the coordination structure among implementing agencies, regularly and systematically measuring policy outcomes, integrating the views of social workers into policy processes, supporting a research and data-based approach, and developing community-based cooperation networks.

Keywords: Public policy, Social work, Disadvantaged groups, Policy implementation, Ministry of Family and Social Services.

ÖZET

Araştırmanın amacı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde görev yapan sosyal hizmet uzmanlarının kamu politikalarına ilişkin düşüncelerinin belirlenmesidir. Bu çalışma, kamu politikalarının daha kapsayıcı, sahadan beslenen ve sürdürülebilir olması gerektiğine vurgu yapmakta; sosyal hizmet mesleğinin politika üretim süreçlerinde daha aktif bir rol üstlenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiş ve kamu politikalarının uygulanmasında doğrudan görev alan 20 sosyal hizmet uzmanı ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular tematik analizle incelenmiş ve "kamu politikasının tanımı", "kamu politikasının başarısı", karşılaşılan temel zorluklar", koruyucu-önleyici hizmetleri", "uygulayıcı aktörler ve işbirliği ağları" ve "araştırmaya ilişkin gereksinim" gibi ana temalar altında toplanmıştır. Katılımcılar kamu politikalarını, sosyal refahı artırma ve dezavantajlı grupları koruma odaklı bir sistem olarak tanımlamışlardır. Koruyucu ve önleyici hizmetlerin yetersiz kaldığı, bazı yasal düzenlemelerin uygulanmasında sorunlar yaşandığı ve kurumlar arası işbirliğinde eksiklikler bulunduğu, kamu politikalarının oluşturulmasında saha personelinin yeterince sürece dahil edilmediği ve bu durumun uygulamada aksaklıklara yol açtığı ifade edilmiştir. Koruyucu ve önleyici hizmetlerin kapsamının genişletilmesine, uygulayıcı kurumlar arasında koordinasyon yapısının güçlendirilmesine, politika sonuçlarının düzenli ve sistematik ölçümüne, sosyal hizmet uzmanlarının görüşlerinin politika süreçlerine entegrasyonuna, araştırma ve veri temelli yaklaşımın desteklenmesine, toplum temelli işbirliği ağlarının geliştirilmesine ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamu politikası, Sosyal hizmet, Dezavantajlı gruplar, Politika uygulama, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.

* Responsible Author/Sorumlu yazar

¹ Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi,
nurcanakman5734@gmail.com
0009-0009-2485-2826

² Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, yaglioglur@gmail.com
0009-0003-7659-9275

³ Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi,
cimenberin63@gmail.com
0009-0000-7682-4418

⁴ Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi,
aybukebayrak78@icloud.com
0009-0000-5878-8580

⁵ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi,
kirioglumehmet@gmail.com
0000-0003-0130-0841

Article History/Makale Tarihi:

Received/Teslim :08.07.2025
Accepted/Kabul :28.11.2025
Published/Yayımlama :30.11.2025

Cited/Atf:

Akman, N., Yağlıoğlu, R., Çimen, B., Bayrak, A., & Kırlioğlu, M. (2025). Sosyal hizmet uzmanlarının kamu politikalarına ilişkin görüşleri: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı örneği, *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 97-113.

Copyright/Telif Hakkı

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC)'nın hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makaledir.

GİRİŞ

Türkiye’de kamu politikası oluşturma süreçleri, 1980 sonrası neo-liberal ekonomi politikalarının gerektirdiği kalkınma söylemleri ve yaşanan ekonomik krizler doğrultusunda şekillenmiştir. 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle birlikte mevcut aktörlerin rollerinde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu bağlamda, Türkiye’nin uluslararası örgütler ve çok uluslu şirketlerle kurduğu ilişkiler, politika oluşum sürecini etkileyen bir unsur haline gelmiştir. Kamu politikası, her ne kadar gelişmiş batılı kapitalist ülkelerde 1950’lerden sonra popüler bir konu haline gelmiş olsa da aslında devlet felsefesinin olduğu zamandan bu yana geçerliliğini koruyan bir kavramdır. Bu kavram, bilimsel yöntemler kullanılarak toplumsal ihtiyaçların daha etkili ve daha dinamik bir biçimde karşılanmasını sağlamak amacıyla, yönetim tarafından kamu gücü adına oluşturulan negatif ve pozitif tüm yaptırımları ifade etmek için kullanılır (Aygen, 2019; Gül, 2015). Kamu politikası, toplumsal sorunlara, ihtiyaçlara veya taleplere çözüm bulmak amacıyla oluşturulur ve belli bir yasal mevzuata dayanır. Toplumun istek ve beklentilerine yanıt vermek, problemlerini gidermek, toplumda barış ve düzeni tesis etmek, devletin iç ve dış güvenliğini sağlamak, bireylerin ve toplumun yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla belirlenen çözüm yollarına ilişkin olarak hükümetler ya da diğer paydaşlar tarafından yapılan yasal düzenlemeler, idari kararlar, işlemler ve uygulamaların her biri birer kamu politikasıdır (Dinç ve Atmaca, 2023).

Kamu politikası, algılanan kamu sorunlarına ve bunları çözmek için hükümet eylemi gerektiren zorluklara yanıt vermek üzere tasarlanan projeler ve programlar tarafından sağlanan kaynakların fiili tahsisi anlamına gelmelidir. Kamu politikalarının geliştirilip uygulanması yoluyla ülkeler hem toplumsal refahı yükseltebilir hem de kamu düzeni ile toplumsal huzuru sağlayacak değerleri oluşturmak durumundadır. Kamu politikası oluşturma sürecinde temel aktör devlettir. Ancak kamu politikası aktörlerini sınıflandıracak olursak, yasama, yürütme ve yargı organları ile kamu bürokrasisi, başlıca aktörler arasında bulunmaktadır. Bu aktörlere ek olarak, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve bireyler de sürecin bir unsuru haline gelmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler ile e-devlet anlayışının öne çıkması, kamu politikalarının oluşturulması ve karar alma süreçlerine dâhil olan aktörlerin sayısını artırmaktadır. Dolayısıyla kamu politikası, devlet dışı aktörler ve faktörler süreci etkileyebilse de devlet kurumları ve yetkilileri tarafından geliştirilen ve uygulanan politikadır. Kamu politikasının politika tercihleri ve siyasi aktörlerin davranışları kültür ve değerleri etkileyerek gelecekteki politika tercihlerinin bağlamını değiştiren geri bildirim döngüleri yarat (Akman, 2019: 50; Anyebe, 2018: 8; Firidin, 2022: 131; Kırışik ve Sezer, 2015: 200; Muers, 2018: 4).

Kamu politikası, genellikle birkaç aşamadan oluşan bir süreçle geliştirilir. Bu aşamalar arasında sorun tanımlama, politika alternatifi oluşturma, seçim, uygulama ve değerlendirme yer almaktadır. Sorun tanımlama aşaması, toplumun ihtiyaçlarının ve problemlerinin net bir şekilde belirlenmesi ile başlar. Bu süreçte politika yapıcılar, çeşitli veri ve analizleri kullanarak hangi sorunların önceliklendirilmesi gerektiğine karar verir. Örneğin, "halk sağlığı sorunları" veya "eğitimde eşitlik" gibi konular, kamu politikası oluşturanlar için önemli birer çalışma alanıdır (Bardach ve Patashnik, 2023). Politika alternatifi oluşturma aşamasında, farklı çözüm önerileri geliştirilir. Bu aşamada uzman görüşlerine, kamuoyu yoklamalarına ve benzeri kaynaklara başvurmak önemlidir. Politika seçim aşamasında ise alternatifler arasında en etkili çözüm belirlenir. Uygulama aşaması, politika kararının hayata geçirildiği aşamadır ve bu süreçte çeşitli aktörlerin işbirliği ve uyumu hayati öneme sahiptir (Hill vd., 2014). Son olarak, planlanan politikanın etkileri değerlendirilir. Bu, toplumun ihtiyaçlarına ne kadar uygun olduğunu ve istenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını ölçmeye yardımcı olmaktadır. Değerlendirme süreci, kamu politikalarının sürekli iyileştirilmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır (Weiss, 1999).

Sosyal hizmet bağlamında kamu politikaları ise toplumun ihtiyaçlarını karşılamak ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla geliştirilen sistematik yaklaşımlardır. Bu politikalar, bireylerin ve toplulukların sosyal, ekonomik ve psikolojik ihtiyaçlarını belirlemeyi, desteklemeyi ve güçlendirmeyi hedeflemektedir. Sosyal hizmet, bireylerin ve grupların, çeşitli zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olmak için tasarlanmış profesyonel bir alan (Er, 2025; Şahin, 2024; Taşağal, 2023) olmasına rağmen, bu alandaki uygulamalar büyük ölçüde kamu politikalarının çerçevesi içinde şekillenir. Kamu politikalarının sosyal hizmetle etkileşimi, sosyal problemler ve ihtiyaçlar bağlamında önem kazanmaktadır. Sosyal hizmet alanında politika geliştirme süreci, öncelikle ihtiyaçların belirlenmesi ile başlar. Bu süreçte, yoksulluk, evsizlik, aile içi şiddet, çocuk istismarı gibi konular ele alınır. Politika

yapıcıların, bu alanlarda etkili ve sürdürülebilir çözümler geliştirmek için sosyal hizmet uzmanları, akademisyenler ve toplum temsilcileri ile işbirliği yapmaları gerektiği ifade edilmektedir (Blakemore ve Warwick-Booth, 2013).

Sosyal hizmet bağlamında kamu politikaların, genellikle üç ana unsur etrafında şekillendiği ifade edilmektedir. Bunların ihtiyaç analizi, müdahale stratejileri ve değerlendirme olduğu belirtilmektedir. İhtiyaç analizi, toplumun hangi alanlarda desteğe ihtiyaç duyduğunu belirlerken, müdahale stratejileri bu ihtiyaçları karşılamak için tasarlanmış program ve hizmetlerin geliştirilmesine yönelik planlamaları içermektedir. Son olarak, yapılan müdahalelerin etkisinin değerlendirilmesi, politika yapıcıların gelecekte daha etkili çözümler geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, sosyal hizmet politikalarının esnek ve dinamik olmasının önemi büyüktür; zira sosyal ihtiyaçlar sürekli değişim göstermekte ve bu değişimlere uygun tepkiler geliştirilmesi gerekmektedir (Healy ve Thomas, 2020). Sonuç olarak, sosyal hizmet bağlamında kamu politikalarının etkinliği, yalnızca doğru müdahalelerin uygulanması ile değil, aynı zamanda bu müdahalelerin sürekli olarak gözden geçirilmesi ve toplumsal ihtiyaçlara göre güncellenmesi ile doğrudan ilişkilidir. Böylece, toplumsal eşitlik ve sosyal adalet hedeflerine ulaşma yolunda güçlü bir alt yapı oluşturulabilir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde görev yapan sosyal hizmet uzmanlarının kamu politikalarına ilişkin düşüncelerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda oluşturulan alt amaçlar şu şekilde sıralanabilir:

- Araştırma, sosyal hizmet uzmanlarının kamu politikası yapım sürecine katılım düzeylerini, uygulanan politikaların mesleki uygulamalara etkilerini ve mevcut kamu politikalarının sahadaki karşılığını nasıl değerlendirdiklerini incelemeyi hedeflemektedir.
- Sosyal hizmet uzmanlarının politika süreçlerinde ne ölçüde söz sahibi oldukları, politika yapıcılarla olan etkileşimleri ve kamu politikalarının hizmet sunumundaki etkinliği konularında derinlemesine bilgi edinilmesi amaçlanmaktadır.

1.YÖNTEM

1.1.Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma modeli ile yürütülmüştür. Nitel araştırma; olayları doğal ortamında inceleyip anlamaya, derinlemesine yorum yapmaya odaklanan ve sayısal verilerden çok, insan deneyimlerini ve algılarını merkeze alan bir araştırma yöntemidir (Şahin, 2010: 183; Ger, 2009: 6). Nitel araştırmada emik yaklaşım, olaylara kişinin gözünden bakmayı amaçlar; emik kavrayış ise farklı bireysel deneyimleri karşılaştırarak ortak noktaları ve ayrılıkları yorumlamaktır (Ger, 2009: 5-6). Bu bakış açısına göre, nitel araştırma, araştırmacının olguları doğal ortamlarında ve tüm detaylarıyla incelemesidir (Fraenkel ve Warren, 2000: 669). Kamu politikaları, yalnızca yasal düzenlemeler veya kurumsal süreçler üzerinden değil, aynı zamanda bu politikaları uygulayan profesyonellerin bakış açıları, değerleri ve mesleki deneyimleri üzerinden de şekillenmektedir. Bu nedenle araştırmanın odak noktası, sayısal verilerden ziyade anlam, yorum ve bağlamın ortaya çıkarılmasıdır. Nitel araştırma yaklaşımı, bireylerin yaşantılarını kendi bakış açılarıyla anlamaya ve bu deneyimlerden yola çıkarak sosyal olgulara ilişkin bütüncül bir kavrayış geliştirmeye olanak sağlar. Bu doğrultuda, sosyal hizmet uzmanlarının kamu politikalarının oluşturulması ve uygulanmasına dair görüşlerinin, deneyimlerinin ve eleştirilerinin derinlemesine incelenebilmesi için nitel bir yaklaşım gereklidir. Ayrıca nitel araştırma deseni, araştırmacıya esneklik tanıyarak katılımcıların düşüncelerini doğal ortamlarında, kendi anlatıları aracılığıyla ortaya koyma fırsatı sunmaktadır. Böylelikle elde edilen veriler, nicel yöntemlerin sınırladığı kategorilerden ziyade, sosyal hizmet uzmanlarının politik süreçlere ilişkin anlam dünyalarını yansıtmaktadır.

1.2.Katılımcılar

Bu araştırmada, nitel veri toplama stratejisi kapsamında amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma konusu hakkında derinlemesine ve anlamlı bilgi sağlayabilecek bireylerin bilinçli olarak seçilmesine dayanır (Bouncken vd., 2025; Duan vd., 2015; Palinkas vd., 2015). Bu bağlamda, kamu politikalarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerine doğrudan katkı sunan veya bu süreçleri yakından gözlemleyen kişiler örneklem grubuna dahil edilmiştir. Örneklem, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında görev yapan sosyal hizmet

uzmanlarından oluşmaktadır. Katılımcıların seçiminde, en az beş yıllık mesleki deneyime sahip olmaları, görevleri gereği kamu politikalarının hazırlanması, uygulanması ya da değerlendirilmesi süreçlerine bir biçimde dâhil olmaları ölçütleri dikkate alınmıştır. Bu ölçütler aracılığıyla, kamu politikaları alanında bilgi ve deneyim bakımından zengin bir veri setine ulaşmak hedeflenmiştir. Araştırmada görüşmeler kendi içinde doyum noktasına ulaşınca kadar devam etmiş ve toplamda 20 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılara ait genel bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin bilgiler

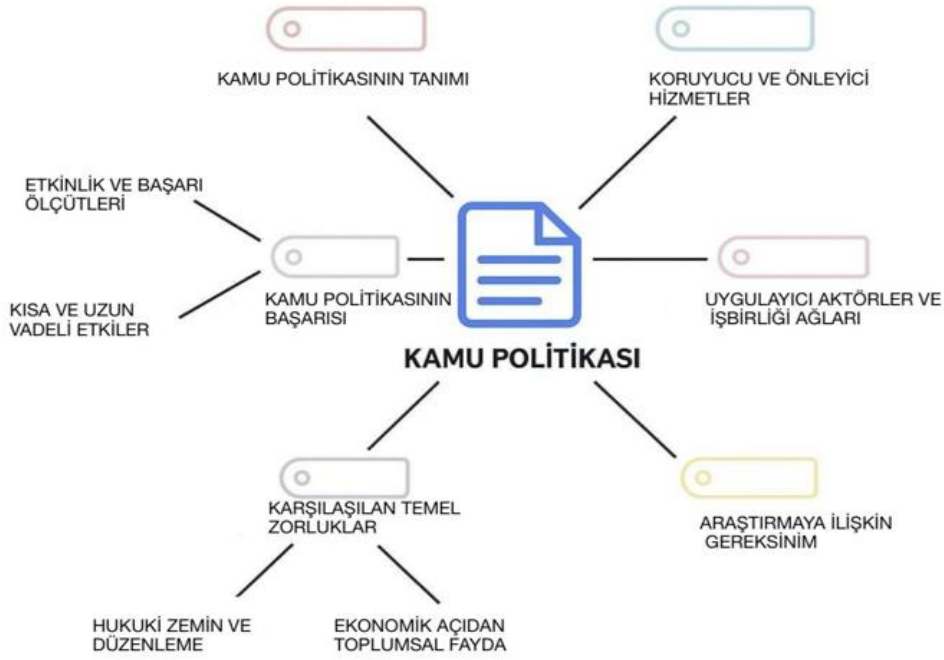
Görüşme Kodu	Görüşme Tarihi	Görüşme Yeri	Mesleki Deneyim	Bağlı Olunan Kurum-Kuruluş
K-1	12.05.2025	Zoom toplantısı	5	ASHB
K-2	01.05.2025	Zoom toplantısı	4	SHM
K-3	08.05.2025	Zoom toplantısı	6	SYVD
K-4	16.05.2025	Zoom toplantısı	7	SHM
K-5	20.05.2025	Zoom toplantısı	5	SYVD
K-6	05.05.2025	Huzurevi	8	Huzurevi
K-7	09.05.2025	Huzurevi	12	Huzurevi
K-8	07.05.2025	Zoom toplantısı	7	ASHB
K-9	20.05.2025	Zoom toplantısı	6	SHM
K-10	16.05.2025	Huzurevi	7	Huzurevi
K-11	18.05.2025	Zoom toplantısı	9	ASDEP
K-12	20.05.2025	Zoom toplantısı	8	SHM
K-13	16.05.2025	ASHB	10	ASHB
K-14	19.05.2025	Zoom toplantısı	8	SHM
K-15	08.05.2025	ASHB	8	SHM
K-16	10.05.2025	Zoom toplantısı	5	ASHB
K-17	12.05.2025	Zoom toplantısı	5	KKE
K-18	14.05.2025	Zoom toplantısı	6	KKE
K-19	17.05.2025	Zoom toplantısı	9	KKE
K-20	16.05.2025	Zoom toplantısı	14	ASHB

1.3. Veri Oluşturma Süreci

Bu araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmacı, sorulması planlanan soruları görüşme formuna dahil etse de görüşmenin seyrine bağlı olarak katılımcıdan yanıtlarını detaylandırmasını talep edebilir ya da bazı soruların yanıtları başka sorular içerisinde verilmişse, o soruları yeniden yöneltmeyebilir. Bu yönüyle araştırmacıya çalışma esnasında kolaylık ve esneklik sağlayan (Türnüklü, 2000) yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın hedefi doğrultusunda ilgili literatür incelenmiştir. Görüşme formu oluşturma sürecin de çeşitli kaynaklardan (Dinç ve Atmaca, 2023; Cansever, 2022; Çalı, 2012) yararlanılarak Uzman görüşü doğrultusunda yapılan düzeltmelerle görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşmeler katılımcılarla önceden belirlenen tarih ve saatlerde yüz yüze gerçekleşmiştir. Her görüşme ortalama 30-45 dakika sürmüştür. Katılımcılardan onay alınarak görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve daha sonra aynı şekilde yazıya aktarılmıştır. Ses kayıtları birebir yazıya aktarılmıştır. Bu süreçte ifadelerin orijinal biçimi korunarak herhangi bir anlam kaybı olmamasına özen gösterilmiştir. Görüşmeler 2025 yılı Nisan ayında gerçekleşmiştir. Verilerin analizinde ise “kod oluşturma”, “temaları belirleme”, “kod ve tema düzenleme” ve “bulguların yorumlanması” süreci izlenmiştir (Kaldık, 2024: 398; Kaymakçı ve Aca, 2024: 424).

2. BULGULAR

Kamu politikası eksininde elde edilen ana temalar; “Kamu Politikasının Tanımı”, “Koruyucu ve Önleyici Hizmetler”, “Uygulayıcı Aktörler ve İşbirliği Ağları”, “Araştırmaya İlişkin Gereksinim”, “Karşılaşılan Temel Zorluklar” ve “Kamu Politikasının Başarısı” şeklinde sıralanmaktadır. “Kamu Politikasının Başarısı” temasının “etkinlik ve başarı ölçütleri” ile “kısa ve uzun vadeli etkiler” olmak iki alt teması bulunmaktadır. Ek olarak “Karşılaşılan Temel Zorluklar” temasının da benzer şekilde “hukuki zemin ve düzenlemeler” ile “ekonomik açıdan toplumsal fayda” alt temaları bulunmaktadır.

Şekil 1. Çalışma kapsamında oluşturulan temalar ve alt temalara ilişkin diyagram

2.1.Kamu Politikasının Tanımı ve Amacı

Katılımcıların kamu politikasına dair tanımlarındaki temel düşünce, kamu politikasının devlet eliyle toplumun refahı için geliştirilen ve uygulamaya konulan hizmetler bütünü olduğudur. Katılımcılara göre özellikle sosyal yardımlar, bakım hizmetleri ve düzenleyici müdahaleler gibi örnekler üzerinden yapılan tanımlar (K-1, K-3, K-5, K-10) kamu politikasının yalnızca teknik ve idari bir süreç değil, aynı zamanda toplumsal ihtiyaçlara duyarlı bir planlama alanı olduğunu göstermektedir. Katılımcıların bazıları kamu politikasını daha çok mevcut uygulamaların iyileştirilmesine yönelik stratejiler olarak ele alırken (K-2, K-4), bazıları ise kamu hizmetlerinin bireylerin temel yaşam koşullarını desteklemek üzere düzenlenmesi olarak değerlendirmiştir (K-6, K-7, K-12).

Dezavantajlı grupların korunmasına vurgu yapan katılımcılar, kamu politikalarının yalnızca bir hak temelli anlayışla değil, aynı zamanda sosyal adalet ilkesiyle şekillendirilmesi gerektiğine işaret etmiştir (K-8, K-9, K-14). Bazı katılımcılara göre kamu politikasının hem alınan kararları hem de alınmayanları kapsadığı ifade edilmiştir. Bu yönüyle kamu politikası, toplumsal sorunlara müdahale kadar, müdahale edilmemesinin de siyasi bir tercih olduğunu hatırlatmaktadır (K-13, K-14). Bunun yanında, devletin kamu politikasını yalnızca hizmet sunumuyla değil, bu hizmetleri nasıl, kime ve ne kadar süreyle sunduğu gibi stratejik kararlarla da şekillendirdiği belirtilmiştir (K-16, K-17). Kamu politikası, sosyal hizmet uzmanlarının gözünde devletin toplumla kurduğu ilişkinin bir yansımasıdır. Bu politikalar hem sosyal hizmetlerin yönünü belirlemekte hem de toplumsal adaletin inşasında önemli bir rol oynamaktadır. Katılımcılar kamu politikasının yalnızca devlet merkezli değil, toplumsal ihtiyaçlarla beslenen ve sahadaki uygulayıcıların gözlemleriyle sürekli güncellenmesi gereken dinamik bir yapı olduğunu vurgulamaktadır. Katılımcıların büyük bölümü kamu politikalarında dezavantajlı gruplara öncelik verilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu gruplar arasında özellikle çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelli bireyler ve göçmenler sıklıkla vurgulanmıştır. Yaşlı nüfusun artışıyla birlikte bakım hizmetlerinin önemi vurgulanmış, bu alandaki kurumsal kapasitenin yetersiz kaldığına dikkat çekilmiştir (K-8). Çocukların korunması ve gelişimiyle ilgili yapılan vurgular, çocukluk döneminin bireyin yaşamındaki belirleyici etkisine dikkat çekmektedir (K-1, K-2, K-5, K-18).

Katılımcılara göre “kadınlar” şiddet mağduru, kırsal bölgede yaşayan veya ekonomik bağımsızlığı olmayan kategoriler üzerinden ele alınmış, bu grupların koruma ve güçlendirme politikalarına daha fazla ihtiyaç duyduğu belirtilmiştir (K-13, K-14). Katılımcılar tarafından göç olgusu gelecekte çok daha karmaşık sosyal sorunlara yol açabilecek bir alan olarak değerlendirilmekte ve göçle birlikte gelen uyum ve hizmete erişim gibi konuların yetersiz politikalarla ele alındığı ifade edilmiştir (K-3, K-17). Bazı katılımcılar ise, hizmetlerin önceliklendirilmesinden ziyade, her dezavantajlı grubun kendi

içinde ayrı öneme sahip olduğunu ve eşit derecede politika geliştirilmesi gerektiğini savunmuştur (K-9, K-15, K-16). Bireylerin yalnızca kırılgan kategoriler üzerinden sınıflandırılmasının yetersiz kaldığını belirten bazı katılımcılar ise, kamu politikalarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini savunmaktadır (K-4, K-12, K-19).

2.2.Koruyucu ve Önleyici Hizmetler

Yapılan görüşmelerde, uygulamada daha çok destekleyici hizmetlerin öne çıktığı ve koruyu-önleyici mekanizmaların zayıf kaldığına dikkat çekilmektedir. Bir katılımcı bu durumu, “Biz daha çok önleyici değil de destekleyici kısımda olduğumuz için toplumsal sorunlara çözüm üretemiyoruz. Nispeten iyileştirilmesine katkıda bulunuyoruz diyelim.” (K-11) sözleriyle ifade etmiştir. Başka bir katılımcı da benzer şekilde, “Bizim maalesef önleyici dediğimiz politikalarda yani eksiklik var diyebilirim.” (K-3) şeklinde görüş bildirmiştir. Katılımcılardan biri bu noktayı destekler nitelikte, “Kamu politikaları önemli. Sonuçta toplumsal bir sorun tespit edildiği zaman, bunun çözümü için devletin mutlaka kurumsal olarak müdahale etmesi gerekiyor.” (K-13) diyerek sosyal hizmetlerin kamu politikalarıyla bağlantılı olması gerektiğini ifade etmiştir.

2.3.Uygulayıcı Aktörler ve İş Birliği Ağları

Sosyal hizmetlerin yalnızca Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülmediği, diğer kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve hatta uluslararası kuruluşlarla işbirliği içinde şekillendiği ifade edilmektedir (K-2, K-3, K-6, K-8, K-9, K-12, K-13, K-17, K-18, K-19).

Bu işbirliği ağlarının, sosyal hizmetlerin etkinliği, sürdürülebilirliği ve kapsayıcılığı açısından kritik rol oynadığı belirtilmektedir. Özellikle göç, çocuk koruma, bağımlılıkla mücadele gibi karmaşık sosyal sorunlarda, tek bir kurumun yeterli olamayacağı; bu nedenle çok paydaşlı, yatay ve dikey düzeyde koordine edilen bir yapı gerektiği vurgulanmıştır (K-8, K-9, K-17). K-4'ün de belirttiği üzere, politika yapım sürecinde yalnızca devletin belirleyici olduğu durumlarda, sahaya temas etmeyen, toplumsal karşılığı zayıf politikaların ortaya çıkma riski bulunmaktadır.

STK'ların rolüne ilişkin değerlendirmelerde ise bir ikilik dikkat çekmektedir. Bir yandan STK'ların sahadaki varlığı, topluma doğrudan temas etmeleri ve kamunun yükünü azaltmaları açısından değerli bulunmaktadır (K-11, K-12, K-19). Diğer yandan bir katılımcı, özellikle son dönemde yalnızca belirli ideolojik çizgideki STK'ların karar alma mekanizmalarına dâhil edildiğini ve bu durumun politikaların çeşitliliğini kısıtladığını belirtmektedir (K-1).

Kamu kurumlarının kendi içlerinde de çok katmanlı bir işleyiş içerisinde oldukları görülmektedir. Özellikle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın, İl ve İlçe Müdürlükleri aracılığıyla doğrudan uygulayıcı birim olarak hizmet sunduğu, bu uygulamalarda ise belediyeler ve özel sektör temsilcilerinden destek aldığı ifade edilmektedir (K-8, K-19).

2.4.Karşılaşılan Temel Zorluklar

2.4.1.Hukuki zemin ve düzenlemeler

Katılımcılar mevzuatın uygulayıcılar için zaman zaman yoruma açık ve yetersiz kaldığını, özellikle çocuk koruma ve kadına şiddet vakalarında etkin bir hukuki dayanak bulunmadığını vurgulamışlardır (K-1, K-2, K-3, K-4, K-6 ve K-16). K-3, çocuk refahı alanında ebeveynlerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda etkili yaptırımların eksikliğinden bahsederken, K-2, 6284 sayılı kanunun işlerliği konusunda sahada sorunlar yaşandığını ifade etmiştir. Hukuki sürecin yavaş ilerlemesi ve uygulamada zorluk yaşanması da yine katılımcıların ortak vurgularındandır (K-12, K-15, K-18). Örneğin K-17, hukuki altyapının olmazsa olmaz olduğunu, her politikanın bir yönetmelik ya da kanunla desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. K-20 ise dijital şiddet gibi yeni kavramların yasal mevzuatta yeterince yer bulmadığını, bu nedenle uygulamada boşluklar oluştuğunu dile getirmiştir.

2.4.2.Ekonomik açıdan toplumsal fayda

Katılımcılar verilen ekonomik desteklerin çoğu zaman gıda, kira gibi temel ihtiyaçlara harcadığını, dolayısıyla kalıcı bir iyileşme sağlamadığını belirtmiştir (K-1, K-2, K-3, K-5 ve K-13). K-7, sosyal hizmet uzmanlarının hak temelli değil de lütuf temelli hizmet sunmaya zorlandığını belirterek, kamu politikalarının kişileri bağımlı hale getirdiğini ve sosyal adaleti sağlamaktan uzaklaştığını vurgulamıştır. K-13 ve K-18 ise yardımın sürekli hale gelmesinin kişileri pasifleştirdiğini, iş gücüne

katılımı engellediğini ve uzun vadede refahı düşürdüğünü ifade etmişlerdir. K-17 ve K-19, erken müdahale sayesinde ileride doğacak daha büyük maliyetlerin önlenebileceğini belirtmiştir. Kimi katılımcılar sosyal yardımların sadece maddi destek olarak değil, aynı zamanda toplumsal uyum, istihdam ve üretkenlik bağlamında da değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır (K8, K-9).

2.5.Araştırmaya İlişkin Gereksinim

Katılımcılardan biri, *“Sayısal değil nitel verinin yani alan içinde yapılacak çalışmaların daha etkili olacağını düşünüyorum. Yani dezavantajlı gruplarla temasa geçerek ya da onlarla temasa geçen kurum kuruluşlarla birlikte daha etkili olabileceğini düşünüyorum.”* (K-2) diyerek, saha temelli araştırmaların kamu politikası üretimindeki önemine dikkat çekmiştir. Benzer şekilde K-3’ün *“Risk gruplarıyla çalışırken, sorunun temeline inmek ve önleyici hizmetler üretebilecek araştırmalar yapmak çok daha etkili olacaktır. Sorunun yüzeyine odaklanıp mücadele etmek yerine, iyi bir araştırma yaparak sorunların önlenmesine yönelik stratejiler geliştirmek, daha kalıcı ve çözüm odaklı bir yaklaşım sunar.”* ifadesi sosyal araştırmaların yalnızca sonuçlara değil, nedenlere odaklanması gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcılardan biri, *“Kamu politikasının etkin bir şekilde uygulanabilmesi için, öncelikle bilimsel, ölçülebilir, hesap verebilir, şeffaf ve gerçekçi bir ölçme ve değerlendirme mekanizması gereklidir... Ancak Türkiye’de, enflasyon ve benzeri veriler gibi konularda bile güvenilir bir veri kaynağı bulmak oldukça zor.”* (K-4) diyerek, Türkiye’de veri güvenilirliği sorununa dikkat çekmiş ve bu sorunun politika üretimini doğrudan etkilediğini belirtmiştir.

Araştırmaların içerik olarak yetersizliğini dile getiren bir başka katılımcı, *“Kesinlikle, nitel araştırmalar büyük önem taşıyor ve araştırmaların gerçekçi hedeflerle, uygulanabilir bir şekilde planlanması gerekiyor. Şu anda yapılan birçok araştırma var, ancak çoğu zaman bu araştırmaların içeriği pek doyurucu olmuyor.”* (K-5) ifadesini kullanmıştır. Kamu kurumlarıyla üniversitelerin işbirliği içinde çalışmasının faydalı olacağına dikkat çeken bir katılımcı ise, *“Bu araştırma çalışmalarının sahadaki kişiler koordinatörlüğünde ama tabii ki üniversitedeki öğrenciler ve hocalarımızın da desteği ile artırılması faydalı olacaktır. Süpervizyonun önemli olduğu sosyal hizmet mesleğimizde böyle araştırma çalışmalarının saha deneyimlerinin öğrencilerle paylaşılması adına faydalı olacağına inanıyorum.”* (K-7) demiştir. *“Veri ve araştırma türlerinin oldukça geniş olduğunu düşünüyorum... Hedef grubun algıları, ihtiyaçları ve beklentilerini anlamaya yönelik veriler de önemli olabilir.”* (K-8) ifadesiyle, yalnızca istatistiksel değil aynı zamanda algı ve deneyim odaklı verilere de ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Politika üretim sürecinin neden-sonuç ilişkisi bağlamında değerlendirilmesi gerektiğini belirten bir katılımcı, *“Her politika kendi özelinde farklı değişkenler içerir. Öncelikle ‘Bu politika neden gündeme geldi?’ sorusunu sormam gerekir.”* (K-9) diye ifade etmiştir. Sahadan gelen görüşlerin çoğu zaman dikkate alınmadığını belirten bir diğer katılımcı, *“Çalıştaylar düzenlenmektedir... Ancak genelde bir politika üretileceği zaman, sahaya ya da uygulayıcılara sorulmamaktadır. Politika hazırlanmakta ve bizden yalnızca uygulanması istenmektedir.”* (K-10) şeklinde mevcut uygulamaların yetersizliğine dikkat çekmiştir. Verilerin işe dönüştürülmesinde sorun yaşandığını belirten katılımcı, *“Veri toplama çok önemli fakat bakanlık bu verileri bir projeye, bir politikaya dönüştürmede çok başarılı olmadı. Verilerin girdisini yapıyoruz ama çıktısını bakanlık alamıyor.”* (K-11) demiştir. Toplum bilimcilerin bölgesel analiz yapması gerektiği ifade edilen görüşte ise K-12, *“Antropologların, sosyolog gibi toplum bilimcilerin detaylı analiz yapıp bu toplumsal yapıları bölgesel olarak değerlendirmesi ve buna uygun politikaların üretilmesi gerektiğini düşünüyorum.”* (K-12) şeklinde ifade etmiştir. Araştırma türlerinin birlikte yürütülmesi gerektiğini ifade eden bir diğer katılımcı, *“Sadece saha araştırması yaparak veya sadece akademik araştırma yaparak bir sonuca varamayız. İkişinin birlikte yürütülmesi gerekiyor.”* (K-13) demiştir. Katılımcı K-16 ise, *“Kamu politikalarının etkililiğini ve sürdürülebilirliğini artırmak için, karar aşamasından uygulama ve değerlendirmeye kadar her adımda ‘doğru veri’ ve ‘güçlü araştırma’ altyapısına ihtiyaç vardır.”* diyerek veri-temelli yönetim anlayışının gerekliliğini vurgulamıştır. Sahaya inerek niteliksel gözlemler yapılması gerektiğini belirten bir diğer katılımcı, *“Alan taramaları öncelikli, bu konuda birebir sahada görmek önemli, nitel araştırmalar yapılabilir, toplumun geri bildirimleri de dikkate alınabilir.”* (K-17) demiştir. İhtiyaç tespitinin doğru yapılmasının önemine vurgu yapan K-18, *“Doğru ihtiyaç tespiti yapıp uygun politikaların geliştirilmesi”* gerektiğini ifade etmiştir. Medya etkisine dikkat çeken bir katılımcı, *“Medyanın gücü ciddi olarak etkili olmaya başladı. Hem korkunç bir tarafı hem de avantajlı bir tarafı var. Araştırma, makale, tezler gibi veriler olabilir ancak sürekli güncellenmesi gerekir.”* (K-19) diyerek medyanın gücünü vurgulamaktadır.

2.6.Kamu Politikasının Başarısı

2.6.1.Etkinlik ve başarı ölçütleri

Katılımcıların büyük çoğunluğu, kamu politikalarının başarısının yalnızca nicel verilerle değil, uygulamada elde edilen somut sosyal etkilerle değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Örneğin, K-1 sosyal hizmetin yalnızca sayılarla değil, ailelere dokunarak ölçülebileceğini belirtmiş, K-2 ise politikaların etkinliğinin doğrudan iletişim ve geri bildirimle anlaşılabileceğini ifade etmiştir. Bu noktada K-3, politika üretiminden bir süre sonra aynı gruplar üzerinde araştırma yapılarak etki ölçümü yapılması gerektiğini savunmuştur. Benzer şekilde K-4, süreç odaklı bir yaklaşımın önemine dikkat çekmiş, politikanın planlama aşamasından uygulamaya kadar olan sürecin etkili değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. K-5, bazı programların uzun yıllardır yürütülmesine rağmen etkisiz kaldığını ve toplumun mevcut ihtiyaçlarına cevap veremediğini gözlemlemiştir. K-6 alan taramasının önemini vurgularken, K-7 kamu politikalarının halkın gerçek talepleri doğrultusunda şekillendirilmesi gerektiğini savunmuştur. K-8 ise sosyal adalet ilkeleriyle uyumlu, ayrımcılığı önleyen ve sürdürülebilir politikaların başarılı kabul edilebileceğini ifade etmiştir. K-9, politikanın etkili olup olmadığını belirleyen en önemli kıstasın, ihtiyacı karşılayıp karşılamadığı olduğunu vurgulamıştır. K-11, özellikle sosyal hizmet alanındaki politikaların uzun vadeli ve bireysel etkilere dayalı olarak değerlendirilmesinin zorluğuna dikkat çekmiş, K-12 ise fayda-zarar analizinin politika başarısını ölçmede önemli bir kriter olduğunu belirtmiştir. K-13 uygulama öncesi, sırası ve sonrası aşamaların her birinde politika değerlendirmesi yapılması gerektiğini dile getirmiştir. K-16 ve K-17 başarı değerlendirmesinin ancak güvenilir veriler, belirlenmiş göstergeler ve kapsamlı etki analizleriyle yapılabileceğini öne sürerken, K-18 sürdürülebilirlik ve toplum tarafından kabul görmenin bir politikanın başarısında belirleyici olduğunu ifade etmiştir. Son olarak K-19, sosyal hizmette başvuruların azalmasının bir başarı göstergesi olduğunu savunurken, K-20 de bireylerin hayatına dokunmanın başarının en somut göstergesi olduğunu ifade etmiştir.

2.6.2.Kısa ve uzun vadeli etkiler

Katılımcıların ifadelerine göre kamu politikalarının hem kısa hem de uzun vadeli etkileri bulunmaktadır. K-1 ve K-2 ekonomik birimlerde kısa vadeli müdahalelerin aileler üzerindeki olumlu etkilerinden söz etmişlerdir. K-3 danışmanlık tedbir kararları gibi uygulamaların uzun vadeli etkiler üretmesinin zor olduğunu, çünkü uygulamada hem meslek elemanı eksikliği hem de sistemin nicel odaklı olmasının bu süreci zorlaştırdığını ifade etmiştir. Aynı zamanda sosyal hizmet uzmanlarının yoğun iş yükü nedeniyle çocuklar veya ailelerle uzun vadeli ve kaliteli bir çalışma yürütemediğini vurgulamıştır. K-4, kısa vadede yapılan yardımların geçici çözümler sunduğunu, ancak uzun vadede istihdam yaratacak yapısal politikaların oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir. K-8 ve K-11 gibi katılımcılar, uzun vadeli başarıyı değerlendirirken yalnızca hizmetin sürdürülmesini değil, bireyin bağımsızlaşmasını ve artık desteğe ihtiyaç duymamasını bir başarı kriteri olarak görmektedir. K-17, politika sonuçlarının zaman içinde ölçülmesinin sürdürülebilirlik açısından önemli olduğunu vurgularken, K-19 ise başarıyı, danışmanlık hizmeti verdiği bireyin artık hizmete ihtiyaç duymayacak bir noktaya gelmesi olarak tanımlamıştır.

3.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, sosyal hizmet uzmanlarının kamu politikasına ilişkin görüşleri nitel bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Katılımcıların kamu politikası tanımları, literatürdeki klasik yaklaşımlarla uyumlu biçimde, devletin toplum refahını artırmak amacıyla planladığı ve uyguladığı hizmetler bütünü olarak görülmektedir. Ancak katılımcılar bu tanımları yalnızca teknik veya idari bir süreç olarak değil, aynı zamanda toplumsal adalet ve hak temelli bir yönetim aracı olarak ele almıştır. Bu bakış açısı, kamu politikalarının salt bürokratik bir mekanizma olmanın ötesinde, toplumun değişen ihtiyaçlarına duyarlı dinamik bir yapı olması gerektiğini vurgulayan çağdaş politika analizleriyle örtüşmektedir (Hupe vd., 2014; Howlett ve Ramesh, 2020). Nitekim kamu politikası, yalnızca belirli hedeflere ulaşmayı değil, aynı zamanda devlet-toplum ilişkisini yeniden tanımlamayı da içeren çok katmanlı bir süreçtir. Katılımcıların “devletin toplumla kurduğu ilişkinin bir yansıması” olarak nitelendirdiği bu yaklaşım, yönetim paradigması çerçevesinde değerlendirilebilir. Bu paradigma, politikaların yalnızca devlet aktörleri tarafından değil, aynı zamanda sivil toplum, özel sektör ve yerel topluluklar gibi farklı paydaşların etkileşimiyle şekillendiğini vurgulamaktadır (Rhodes, 1996; Peters ve Pierre, 2000). Bu bağlamda kamu politikalarının, yalnızca yukarıdan aşağıya bir yönetim süreci değil, aynı zamanda katılımcı ve çok aktörlü bir etkileşim alanı olduğu söylenebilir.

Katılımcıların özellikle dezavantajlı grupların korunması ve toplumsal eşitliğin güçlendirilmesi yönündeki vurguları, sosyal politika literatüründe refah devleti işleviyle ilişkilendirilebilir. Esping-Andersen'in (1990) refah rejimleri yaklaşımına göre, sosyal politikaların başarısı yalnızca ekonomik büyümeyle değil, sosyal hakların kurumsallaşma düzeyi ve dezavantajlı grupların güçlendirilmesi ile ölçülmektedir. Bu noktada sosyal hizmet alanının, kamu politikalarının "insan merkezli" niteliğini (Çalış, 2022; Mapp vd., 2019) en görünür kılan uygulama alanlarından biri olduğu söylenebilir.

Katılımcıların vurguladığı hedef grup çeşitliliği (çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelliler, göçmenler) ve bu gruplar arasında hiyerarşi kurulmasına yönelik eleştiriler, son dönem sosyal politika tartışmalarında sıkça dile getirilen "eşitlik ve kapsayıcılık" ilkeleriyle uyumludur. Nussbaum'un (2011) yetenekler yaklaşımı çerçevesinde, toplumsal eşitlik yalnızca formel hakların varlığıyla değil, bireylerin kendi potansiyellerini gerçekleştirme fırsatlarının eşitliğiyle sağlanmaktadır. Bu bağlamda, katılımcıların "bütüncül politika tasarımı" çağrısı, kapsayıcı sosyal refah anlayışını desteklemektedir. Ayrıca katılımcıların göç ve yaşlı nüfus gibi yeni sosyal dinamiklere yaptığı vurgu, günümüz kamu politikalarının karşı karşıya olduğu demografik dönüşüm ve küreselleşme temelli zorluklara işaret etmektedir. Bu eğilimler, özellikle sosyal hizmet kurumlarının kapasitesini zorlamakta ve kurumsal dayanıklılığın artırılmasını zorunlu kılmaktadır (Tóth vd., 2018). Türkiye özelinde de son yıllarda göç ve yaşlanma gibi olguların sosyal hizmet sisteminin ölçeğini ve kapsamını önemli ölçüde genişlettiği görülmektedir (Bölükbaşı, 2024; Çetin, 2020; Ekmekçi, 2017). Bu durum, katılımcıların dile getirdiği gibi, kurumsal kapasite güçlendirmesi ve bütüncül politika koordinasyonu gerekliliğini ortaya koymaktadır. Katılımcıların kamu politikasına ilişkin değerlendirmeleri, literatürdeki çağdaş yaklaşımlarla paralel biçimde, refahın çok boyutlu, hak temelli ve kapsayıcı bir anlayışla inşa edilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bulgu, sosyal hizmetlerin yalnızca uygulama alanı değil, aynı zamanda kamu politikasının etik ve toplumsal meşruiyetini şekillendiren bir aktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcıların destekleyici hizmetlerin ön planda olmasına karşın koruyucu ve önleyici politikaların zayıf kaldığı yönündeki değerlendirmeleri, reaktif ve proaktif müdahale ayrımını gündeme getirmektedir (Darjan ve Tomita, 2014; Root vd., 2022). Reaktiften proaktif yaklaşıma geçiş, sosyal hizmetin yalnızca kriz yönetimi işlevi görmesini değil, toplumsal refahın sürdürülebilir biçimde güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Türkiye'deki sosyal politika uygulamalarında da benzer şekilde kriz sonrası destek ağırlıklı bir yaklaşımın öne çıktığı, buna karşılık riskleri erken dönemde tanımlayan ve önleyen mekanizmaların sınırlı kaldığı görülmektedir (Mavrouli vd., 2023; Sahin vd., 2021). Bu durum, sosyal hizmetlerin bireysel düzeyde iyileştirme yerine yapısal düzeyde önleme kapasitesinin geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Katılımcıların vurguladığı "sorunların oluşmasını engelleyecek yapısal önlemlerin zayıflığı" ifadesi, aslında sosyal refah politikalarının reaktif paradigmasından önleyici paradigmaya evrilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda erken müdahale ve önleyici hizmetlerin uzun vadede hem insani maliyetleri hem de ekonomik yükü azalttığını ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Akoğlu ve Şipal, 2012; Değirmenci ve Karahisar, 2015). Özellikle çocuk koruma, aile bütünlüğü ve yoksullukla mücadele gibi alanlarda erken uyarı sistemlerinin ve risk temelli politika modellerinin geliştirilmesi, sosyal hizmetlerin etkililiğini artıran bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Canwat, 2023; Huang vd., 2024; Marchezini vd., 2017; Parton, 2014).

Katılımcıların kamu politikalarının toplumsal sorunlara kurumsal düzeyde müdahale etmesi gerektiği yönündeki vurgusu, sosyal hizmetlerin yalnızca bireysel danışmanlık veya yardım mekanizması olmaktan çıkarak politik düzeyde bir dönüşüm aracı haline gelmesi gerektiğini göstermektedir. Lipsky'nin (1980) "street-level bureaucracy" (sokak düzeyinde bürokrasi) yaklaşımında da belirtildiği gibi, sosyal hizmet uzmanları kamu politikalarının uygulayıcıları olmanın ötesinde, aynı zamanda politika biçimlendiricileridir. Bu nedenle sosyal hizmetin kamu politikalarıyla bütünleşmesi, hem saha deneyiminin politika yapım sürecine aktarılmasını hem de politikaların toplumsal gerçekliklerle uyumlu hale getirilmesini mümkün kılabilir. Öte yandan, katılımcıların "kamu politikalarıyla daha güçlü bütünleşme" talebi, sosyal hizmetin yönetsel yapısında kurumlar arası koordinasyon ve veri temelli planlama ihtiyacına işaret etmektedir. Sosyal hizmet politikalarının parçalı ve kısa vadeli uygulamalar yerine, sektörler arası bütüncül yaklaşımla tasarlanması gerektiği vurgusu, modern refah yönetimi anlayışının temel ilkeleriyle örtüşmektedir (Davis, 2001; Hemerijck vd., 2022). Özellikle koruyucu hizmetlerin geliştirilmesi için eğitim, sağlık, istihdam ve yerel yönetim politikalarının sosyal hizmetle uyum içinde yürütülmesinin, sürdürülebilir politika üretiminin ön koşulu

olduğu ifade edilmektedir (Matos vd., 2025; OECD, 2023). Bu bulgular sosyal hizmet sisteminin Türkiye’de hâlâ destekleyici-reaktif model ağırlıklı işlediğini, ancak önleyici-refah yönelimli bir modele geçişin hem toplumsal refah hem de kaynak verimliliği açısından kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Kamu politikalarının sosyal hizmetlerle güçlü biçimde bütünleşmesi, yalnızca bireysel sorunların çözümünü değil, aynı zamanda toplumsal dayanıklılığın ve adaletin kurumsallaşmasını da destekleyecektir.

Katılımcıların sosyal hizmetlerin yalnızca Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından değil, aynı zamanda yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları (STK’lar), özel sektör ve uluslararası aktörlerle işbirliği içinde yürütülmesi gerektiğine dair vurguları, modern kamu yönetiminde öne çıkan “yönetişim” yaklaşımıyla örtüşmektedir. Geleneksel, hiyerarşik devlet merkezli yönetim anlayışından farklı olarak yönetişim, karar alma süreçlerinde çok aktörlü, esnek ve katılımcı bir yapıyı esas almaktadır (Kalfa ve Ataay, 2008; Sobacı, 2007). Sosyal hizmetin etkinliği, yalnızca devletin kurumsal kapasitesine değil, aynı zamanda bu çok paydaşlı ağların koordinasyon, bilgi paylaşımı ve işbirliği düzeyine bağlıdır (Ansell ve Gash, 2008). Özellikle göç, çocuk koruma ve bağımlılıkla mücadele gibi karmaşık sosyal sorunların çözümünde tek bir kurumun yeterli olamayacağı yönündeki bulgular, literatürde “wicked problems” (çözümü zor toplumsal sorunlar) (Lönngren ve Van Poeck, 2021; Pryshlakivsky ve Searcy, 2012) olarak tanımlanan olgularla paralellik göstermektedir. Bu tür sorunlar, çok boyutlu yapıları nedeniyle kurumlar arası işbirliği, çok düzeyli yönetişim (multi-level governance) ve bütüncül politika yapımı gerektirmektedir (Piattoni, 2009). Katılımcıların yatay ve dikey koordinasyonun zorunluluğuna dair vurgusu, sosyal hizmetin yalnızca merkezi değil, yerel ve bölgesel düzeylerde de planlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Nitekim Avrupa Birliği’nin sosyal politika çerçevelerinde de hizmetlerin yerelleştirilmesi, toplumsal ihtiyaçlara duyarlılığı ve kapsayıcılığı artıran temel bir ilke olarak benimsenmiştir (Fuentes vd., 2020; Jansen vd., 2021).

Katılımcıların STK’lara ilişkin ikili yaklaşımı (bir yandan sahadaki etkinliklerinin takdir edilmesi, diğer yandan bazı STK’ların ideolojik eğilimler nedeniyle ayrıcalıklı konuma gelmesinin eleştirilmesi) literatürde “katılımın araçsallaştırılması” (tokenistic participation) olarak adlandırılan bir soruna işaret etmektedir (Morrison ve Dearden, 2013). Gerçek anlamda katılımcı bir politika üretimi, yalnızca belirli grupların değil, farklı sosyal kesimlerin eşit düzeyde temsil edildiği bir çoğulcu yönetişim modelini gerektirir. Bu noktada, sosyal hizmetin demokratik meşruiyetinin ve toplumsal güvenilirliğinin artması için, politika yapım süreçlerinde sivil toplumun temsiliyetinin genişletilmesi önem taşımaktadır (Laruffa ve Hearne, 2023). Ayrıca kamu kurumlarının kendi içinde çok katmanlı bir yapıya sahip olması, özellikle merkezi ve yerel düzeyde yürütülen hizmetlerin yetki paylaşımı, kaynak aktarımı ve bilgi koordinasyonu açısından yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir. Türkiye bağlamında, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı taşra teşkilatları aracılığıyla hizmet sunarken yerel yönetimler, belediyeler ve özel sektörle işbirliği yapması, sosyal hizmetlerde ağ temelli yönetişimin (Sørensen, 2002) yerleşmekte olduğunu göstermektedir. Ancak bu yapının sürdürülebilir ve etkili olabilmesi için, işbirliği mekanizmalarının yasal ve idari çerçevelerle güçlendirilmesi, kurumsal rollerin netleştirilmesi ve ortak veri paylaşım sistemlerinin kurulması gerekmektedir. Bulgular sosyal hizmetlerin tek bir kuruma dayalı dikey bir yapıdan çıkıp, çok paydaşlı, yatay koordinasyon esaslı bir modele evrilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu dönüşüm, yalnızca hizmetlerin etkinliğini değil, aynı zamanda hesap verebilirliği, katılımcılığı ve sosyal adaletin kurumsallaşmasını da güçlendirecektir.

Başlangıçta, katılımcıların öne sürdüğü hukuki altyapı eksiklikleri, kamu politikalarının etkinliği açısından büyük bir sorun teşkil etmektedir. Mevcut mevzuatın sahada uygulanabilirliği konusundaki problemler, kamu politikalarının yalnızca kâğıt üzerinde kalmasına ve yani uygulamada etkinliğini yitirmesine neden olmaktadır. Örneğin, yetersiz yaptırımların ve yavaş işleyen hukuki süreçlerin (Küçüker ve Özkaya, 2023), çocuk koruma ve kadına yönelik şiddet gibi hayati öneme sahip konularda, mağdurların korunmasını tehdit eden ciddi bir sorun alanı olabileceği söylenebilir. Ayrıca, dijital şiddet gibi yeni toplumsal olguların hukuki düzenlemelerde yer bulmaması (Sarışın, 2022; Türk ve Şenyuva, 2021) yasaların dinamik sosyal değişimlere cevap veremediğini göstermektedir.

Ekonomik açıdan ise, mevcut sosyal yardım politikalarının tasarımı, kalıcı toplumsal refah konusunda ciddi zorluklar yaratmaktadır. Katılımcıların belirtmiş olduğu gibi, sosyal yardımların çoğunlukla günlük ihtiyaçların karşılanmasına yönelik kullanılması, toplumsal yapının sürdürülebilir gelişimini riske atmaktadır. Bu durum, bireyler arasında bir bağımlılık yaratmakta ve üretkenlikten uzaklaşmalarına sebep olmaktadır (Günaydın, 2023). Yardım politikalarının geçici çözüm yerine

kalıcı refaha katkı sağlaması konusunda, hak temelli yaklaşımların benimsenmesi önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, erken müdahale stratejilerinin kullanılmasının toplumsal maliyetleri düşürebileceği yönündeki görüşler, sosyal politika literatüründe destek bulmaktadır. Hak temelli ve insan merkezli yaklaşımlar, bireylerin potansiyellerini gerçekleştirmeleri için gerekli imkanları sağlayarak, uzun vadede toplumsal uyumu güçlendirebileceği ifade edilmektedir (Atatanır ve Karataş, 2019). Katılımcıların tespitleri doğrultusunda, kamu politikalarının hukuki ve ekonomik altyapısının güncellenmesi gerekmektedir. Mevzuatın sahadaki uygulamalarla uyumlu hale getirilmesi, sosyal yardımların ise üretkenliği ve toplumsal uyumu teşvik eden biçimde yeniden tasarlanması, kısa vadeli destek politikaları yerine, uzun vadeli refah artırıcı stratejilerin izlenmesi, devletin rolü ve sorumluluklarının artırılması, politika oluşturma süreçlerinde katılımcı ve hak temelli yaklaşımların ön plana çıkarılması sürecini güçlendirecektir.

Bulgular, araştırma ve kamu politikası geliştirme arasındaki önemli bir kesişim noktasını vurgulamakta ve politika girişimlerinin etkinliğinin, temel araştırmanın sağlamlığıyla önemli ölçüde bağlantılı olduğu yönündeki akademisyenlerin iddialarını yeniden teyit etmektedir (Capano ve Woo, 2018; Capano ve Woo, 2017; Howlett vd., 2018). Katılımcılar, mevcut araştırmaları “yüzeysel” ve “yetersiz” olarak nitelendirerek, bilgilendirilmiş kamu politikalarının geliştirilmesine önemli bir engel teşkil ettikleri yönünde endişe verici bir eleştiri dile getirmektedirler. Bu görüş, politika yapımına bilgi sağlayan araştırmaların kalitesine ilişkin literatürdeki daha geniş eleştirileri yansıtmakta (Head, 2016; Greenhalgh ve Russell, 2009; Lavis vd., 2004) ve daha titiz ve somut içgörülere doğru bir paradigma değişikliğine acil ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Nitel araştırma ve saha temelli çalışmalara verilen önem özellikle dikkat çekicidir, çünkü bu tür yöntemler kamu sorunlarının altında yatan karmaşık sosyo-ekonomik gerçeklerin daha derinlemesine anlaşılmasını sağlayabilmektedir. Nitel yaklaşımlar, nicel yöntemlerin gözden kaçırabileceği bakış açılarının ve deneyimlerin keşfedilmesine olanak tanır (Creswell ve Creswell, 2017). Sorunların temel nedenlerine odaklanarak, nitel araştırma, toplumsal zorluklara sadece yanıt vermekle kalmayıp, bunları önleyen önleyici politikaların oluşturulmasını kolaylaştırabilir (Patton, 2015). Bu görüş, uygulama ve politika oluşturulmasına doğrudan bilgi sağlayan araştırmaları savunan “kanıta dayalı politika” hareketiyle (Graham vd., 2006) uyumlu olduğu belirtilebilir.

Veri güvenilirliği ve ölçüm eksiklikleri gibi yapısal sorunlar, araştırma bulgularının uygulanabilir politikalara dönüştürülmesini engelleyen önemli zorluklar teşkil etmektedir. Kalite kontrolünden geçmiş veriler, güvenilir politika yapımı için son derece önemlidir; ancak sistemik zayıflıklar, genellikle sağlam politika önerilerini destekleyemeyen verilerle sonuçlanmaktadır (Bertot vd., 2014; Wimer vd., 2018). Veri yönetimi süreçlerinin ve değerlendirme çerçevelerinin iyileştirilmesi çağırısı, araştırma çıktılarının bütünlüğünü ve uygulanabilirliğini sağlayan sistematik yaklaşımların gerekliliğini vurgulayan çeşitli çalışmalarda da yankı bulmaktadır (Gorman vd., 2019; Zhaksylyk vd., 2023).

Katılımcıların üniversiteler ve kamu kurumları arasında işbirliğinin artırılmasına yönelik önerileri, akademik araştırma ile gerçek dünya uygulamaları arasındaki uçurumu kapatmak için kritik bir yol olduğunu vurgulamaktadır. Bu tür ortaklıklar, çeşitli uzmanlık ve kaynaklardan yararlanarak politika geliştirmeye daha bütünleşmiş bir yaklaşım (Bozeman, 2000) getirilmesini sağlayabilir. Disiplinler arası işbirliğinin, çok yönlü toplumsal sorunları ele alabilen daha kapsamlı politika çerçeveleriyle sonuçlandığı gösterilmiştir (Klein, 2005). Ayrıca, politika geliştirmede bölgesel analizlere ve sosyal algılara vurgu yapmak, politikaların farklı toplulukların benzersiz ihtiyaçlarına ve bağlamlarına göre uyarlanmasını sağlayarak etkinliklerini artırabileceği ifade edilmektedir (Fischer, 2003). Ancak, medyanın hem fırsat hem de risk olarak ikili rolü dikkatle ele alınmalıdır. Medya, araştırma bulgularını politika anlatılarıyla birlikte yayma ve kamuoyunun algılarını ve tutumlarını etkileme gücüne sahiptir (Entman, 2007). Bu, farkındalığı artırmak ve kanıta dayalı politikaları savunmak açısından yararlı olabilirken, özellikle araştırma yanlış temsil edilirse veya aşırı basitleştirilirse risklerin de ortaya çıkabileceği ifade edilmektedir (McCombs ve Shaw, 1972). Bu nedenle, bilimsel araştırmanın bütünlüğünü koruyan sorumlu bir medya ortamı oluşturmak, kamuoyundaki tartışmaların doğru ve somut bilgilerle uyumlu olmasını sağlamak için çok önemlidir.

Araştırma bulguları, kamu politikalarının başarısının yalnızca nicel performans göstergeleriyle değil, aynı zamanda politikaların sahadaki somut sosyal etkileri üzerinden değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Katılımcıların bu değerlendirmesi, literatürde uzun süredir tartışılan “etkililik” ve

“sonuç odaklı politika analizi” yaklaşımlarıyla örtüşmektedir. Özellikle Bovaird (2014), kamu politikası başarısının yalnızca çıktıların ölçülmesiyle anlaşılamayacağını, sonuçların ve toplumsal etkilerin bütüncül biçimde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde politika performansının çok boyutlu bir yapı olduğu ve uygulama sürecinin sahadaki değişimlerle birlikte incelenmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir (Sandström ve Carlsson, 2008).

Katılımcıların başarı ölçütü olarak sosyal etki, ihtiyaç karşılama düzeyi ve sürdürülebilirlik gibi unsurları ön plana çıkarması, çağdaş kamu yönetimi yaklaşımlarında öne çıkan kamu değerleri tartışmalarıyla uyumludur. Moore (1997), kamu politikalarının başarısının ancak vatandaşların yaşam kalitesinde gözlemlenen iyileşmeler ve toplumsal fayda üretme kapasitesiyle anlamlı hale geldiğini savunur. Bu bağlamda katılımcıların “toplumun politikayı benimsemesi” ve “yaşam kalitesindeki değişim” vurgusu, politikaların teknik doğruluğu kadar sosyal meşruiyetinin de önemini ortaya koymaktadır. Literatürde de belirtildiği üzere politika meşruiyeti, uygulamanın sürdürülebilirliğini ve etkililiğini artıran temel bir faktördür (Thomas ve Lamm, 2012).

Politika başarısının planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının bütününe yayılması gerektiğine yönelik bulgu ise, kamu politikası döngüsünün doğrusal değil, döngüsel ve etkileşimli bir süreç olduğunu savunan yaklaşımlarla paralellik göstermektedir. Jann ve Wegrich (2017), politika evrelerinin birbirinden bağımsız düşünülmemeyeceğini, her aşamanın diğerini etkileyen bir geri bildirim döngüsü içerdiğini ifade etmektedir. Bu çerçevede katılımcıların değerlendirmesi, etkin kamu politikalarının bütüncül bir yönetim anlayışı gerektirdiğini göstermektedir.

Son olarak, katılımcıların sosyal adalet ilkelerine dayalı politika tasarımı ve ölçülebilir göstergelerle desteklenmiş uygulamaların önemine yaptığı vurgu, özellikle sosyal politika alanında sıkça tartışılan eşitsizliklerin azaltılması, kapsayıcılık ve hakkaniyet eksenleriyle güçlü bir ilişki taşımaktadır. Sosyal adaletin kamu müdahalelerinin hem meşruiyeti hem de toplumsal etki kapasitesi açısından kritik olduğu belirtilmektedir (Klugman, 2011; Mau ve Veghte, 2016). Bu doğrultuda araştırma bulguları, sosyal hizmet alanında uygulanan politikaların değerlendirilebilmesi için hem nicel hem de nitel göstergelerin birlikte kullanılması gerektiğini göstermektedir. Ek olarak bulgular kamu politikalarının başarısının teknik, sosyal ve etik boyutlarıyla birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koymakta ve literatürdeki çok boyutlu değerlendirme çerçeveleriyle uyumlu bir bakış açısı sunmaktadır. Bu durum, özellikle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi doğrudan toplumun dezavantajlı gruplarıyla çalışan kurumlarda, politika üretim ve değerlendirme süreçlerinin daha kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Bu doğrultuda oluşturulan öneriler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Koruyucu ve önleyici hizmetlerin kapsamı genişletilmelidir: Sosyal risklerin erken tespiti için saha bazlı araştırmalar ve veri analiz sistemleri oluşturulmalı, risk haritaları çıkarılarak öncelikli alanlar belirlenmelidir. Ayrıca toplumun bilinçlendirilmesi amacıyla eğitim programları düzenlenmelidir.
- Uygulayıcı kurumlar arasında koordinasyon yapısının güçlendirilmesi: Kurumlar arası iletişim kanalları resmi protokollerle belirlenmeli, düzenli ortak toplantılar ve çalıştaylar organize edilmelidir. Ortak veri paylaşım platformları kurulmalı ve çok disiplinli ekipler oluşturularak hizmet bütünlüğü sağlanmalıdır.
- Politika sonuçlarının düzenli ve sistematik ölçümü: İzleme ve değerlendirme mekanizmaları için standart göstergeler geliştirilmelidir. Politikaların kısa ve uzun vadeli etkileri analiz edilerek raporlanmalı, bu raporlar politika yapımcılarla düzenli olarak paylaşılmalıdır. Ayrıca, etki değerlendirme araştırmalarına sosyal hizmet uzmanlarının aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Sosyal hizmet uzmanlarının görüşlerinin politika süreçlerine entegrasyonu: Uzmanların saha deneyimlerinin politika tasarımına yansması için düzenli geri bildirim mekanizmaları kurulmalıdır. Ayrıca, sosyal hizmet uzmanlarının politika yapımına katılımını artırmak üzere eğitimler ve kapasite geliştirme programları düzenlenmelidir.
- Araştırma ve veri temelli yaklaşımın desteklenmesi: Sosyal hizmet alanında yapılan bilimsel araştırmaların sayısı artırılmalı, araştırma sonuçları politika yapım süreçlerinde temel kaynak olarak kullanılmalıdır. Üniversiteler, araştırma kurumları ve uygulayıcı kurumlar arasında işbirliği teşvik edilerek saha araştırmaları yaygınlaştırılmalıdır.

- Toplum temelli işbirliği ağlarının geliştirilmesi: Yerel sivil toplum kuruluşları, halk temsilcileri ve sosyal hizmet kurumları arasında işbirliği ağları kurulmalı, bu ağlar aracılığıyla yerel ihtiyaçlar ve politika etkileri düzenli olarak değerlendirilmelidir.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Çalışmanın etik olarak yürütüldüğüne dair Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 27.06.2025 tarih 2025/06 sayılı kararı ile mevcuttur.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Akman, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 15(1), 35-54.
- Akoğlu, G., & Şipal, R. F. (2012). Düşük sosyoekonomik düzeydeki çocuklara yönelik erken müdahale yaklaşımları: Dünyadan ve Türkiye'den uygulamalar. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(1), 173-184.
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of public administration research and theory*, 18(4), 543-571.
- Anyebe, A. A. (2018). An overview of approaches to the study of public policy. *International Journal of Political Science*, 4(1), 8-17.
- Atatanır, H., & Karataş, K. (2019). Yoksulluğa hak temelli yaklaşım. *İnsan ve İnsan*, 6(21), 453-475.
- Aygen, M. (2019). Devlet Eylemi Olarak Kamu Politikaları: Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye'nin Eğitim Politikası. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 259-276.
- Bardach, E., & Patashnik, E. M. (2023). *A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving*. CQ press.
- Bertot, J. C., Gorham, U., Jaeger, P. T., Sarin, L. C., & Choi, H. (2014). Big data, open government and e-government: Issues, policies and recommendations. *Information polity*, 19(1-2), 5-16.
- Blakemore, K., & Warwick-Booth, L. (2013). *Social Policy: An Introduction: An Introduction*. Mcgraw-Hill Education.
- Bouncken, R., Czakon, W., & Schmitt, F. (2025). Purposeful sampling and saturation in qualitative research methodologies: recommendations and review. *Review of Managerial Science*. <https://doi.org/10.1007/s11846-025-00881-2>.
- Bovaird, T. (2014). Attributing outcomes to social policy interventions—'gold standard' or 'fool's gold' in public policy and management?. *Social Policy & Administration*, 48(1), 1-23.
- Bozeman, B. (2000). Technology transfer and public policy: a review of research and theory. *Research policy*, 29(4-5), 627-655.
- Bölükbaşı, A. (2024). Social consequences of demographic transformation in Turkey. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 1041-1058.
- Cansever, G. H. (2022). Sağlık Politikası Analizi: Kavram, Yöntem ve Teknikler. *Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 3(3), 69-92.
- Canwat, V. (2023). Social innovations and drivers in flood early warning systems: A community-based transboundary perspective from Elegu flood plain in Northern Uganda. *Journal of Flood Risk Management*, 18. <https://doi.org/10.1111/jfr3.12930>
- Capano, G., & Woo, J. J. (2017). Resilience and robustness in policy design: A critical appraisal. *Policy Sciences*, 50(3), 399-426.

- Capano, G., & Woo, J. J. (2018). Designing policy robustness: Outputs and processes. *Policy and society*, 37(4), 422-440.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Çalı, H. H. (2012). Aile İçi Şiddet: Bir Kamu Politikası Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 1-25.
-  alı , N. (2022). İnsan hakları ve hukuk bağlamında adalet sisteminin sosyal boyutu: Adli sosyal hizmet. *The Journal of Social Science*, 6(11), 107-124.
-  etin, Z.  . (2020). The international migration in Turkey and local governments. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(2), 2019-2043.
- Darjan, I., & Tomita, M. (2014). Proactive strategies for efficient discipline policy. *Journal of Community Positive Practices*, (2), 28-36.
- Değirmenci, G., & Karahisar, S. (2015). Erken Müdahale Programlarında Aile Merkezli Uygulamalara  rnek Bir Model: National Early Intervention Longitudinal Study (NEILS), ABD. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 695-704.
- Din , Y. D., & Atmaca, Y. (2023). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Sürecinin Yeni Aktörleri: Politika Kurulları ve Ofisler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (76), 126-148.
- Duan, N., Bhaumik, D., Palinkas, L., & Hoagwood, K. (2015). Optimal Design and Purposeful Sampling: Complementary Methodologies for Implementation Research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 42, 524-532. <https://doi.org/10.1007/s10488-014-0596-7>.
- Ekmekci, P. (2017). Syrian Refugees, Health and Migration Legislation in Turkey. *Journal of Immigrant and Minority Health*, 19, 1434-1441.
- Entman, R. M. (2007). Framing bias: Media in the distribution of power. *Journal of communication*, 57(1), 163-173.
- Er, F. (2025). Asker  sosyal hizmette travma ve krize müdahale: Kuramsal ve uygulama perspektifinden bir yaklaşı . *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 50(21), 103-129.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton University Press.
- Firidin, E. (2022). Şiddetin  nlenmesi Konusunda Bir Kamu Politikası Olarak Kamu Deėeri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (73), 130-145.
- Fischer, F. (2003). *Reframing public policy: Discursive politics and deliberative practices*. Oxford University Press.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2000). *How to Design and Evaluate Research in Education*. Mcgraw-Hill.
- Fuertes, V., McQuaid, R. W., & Heidenreich, M. (2020). Institutional logics of service provision: The national and urban governance of activation policies in three European countries. *Journal of European Social Policy*, 31(1), 92-107. <https://doi.org/10.1177/0958928720974178>
- Ger, G. (2009). T ketic  Araştırmalarında Nitel Y ntemler Kullanmanın İncelikleri Ve Zorlukları. *T ketic  Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1-19.
- Gorman, D. M., Elkins, A. D., & Lawley, M. (2019). A systems approach to understanding and improving research integrity. *Science and Engineering Ethics*, 25(1), 211-229.
- Graham, I. D., Logan, J., Harrison, M. B., Straus, S. E., Tetroe, J., Caswell, W., & Robinson, N. (2006). Lost in knowledge translation: time for a map?. *Journal of continuing education in the health professions*, 26(1), 13-24.
- Greenhalgh, T., & Russell, J. (2009). Evidence-based policymaking: a critique. *Perspectives in biology and medicine*, 52(2), 304-318.

- Gül, H. (2015). Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri. *Yasama Dergisi*, (29), 5-31.
- Günaydın, D. (2023). Sosyal Yardım Sorunu Olarak Sosyal Yardım Bağımlılığı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (84), 15-26.
- Head, B. W. (2016). Toward more “evidence- informed” policy making?. *Public administration review*, 76(3), 472-484.
- Healy, L. M., & Thomas, R. L. (2020). *International social work: Professional action in an interdependent world*. Oxford University Press.
- Howlett, M., & Ramesh, M. (2020). State-owned enterprises as policy tools. In *The Routledge handbook of state-owned enterprises* (pp. 553-567). Routledge.
- Howlett, M., Capano, G., & Ramesh, M. (2018). Designing for robustness: Surprise, agility and improvisation in policy design. *Policy and Society*, 37(4), 405-421.
- Huang, H., Teng, J., & Li, Q. (2024). Research on the innovation of early warning mechanisms of major public health emergencies for poverty alleviation and marginal populations: a case study of Fujian Province. *Frontiers in Public Health*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1474776>.
- Hupe, P., Hill, M., & Nangia, M. (2014). Studying implementation beyond deficit analysis: The top-down view reconsidered. *Public Policy and Administration*, 29(2), 145-163.
- Hupe, P., Hill, M., & Nangia, M. (2014). Studying implementation beyond deficit analysis: The top-down view reconsidered. *Public Policy and Administration*, 29(2), 145-163.
- Jann, W., & Wegrich, K. (2017). Theories of the policy cycle. In *Handbook of public policy analysis* (pp. 69-88). Routledge.
- Jansen, E., Javornik, J., Brummel, A., & Yerkes, M. (2021). Central- local tensions in the decentralization of social policies: Street- level bureaucrats and social practices in the Netherlands. *Social Policy & Administration*. <https://doi.org/10.1111/spol.12722>.
- Kaldık, B. (2024). Engelli Bireylerin Sosyal Dışlanma Deneyimleri Üzerine Fenomenolojik Bir Araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 35(3), 393-420.
- Kalfa, C., & Ataay, F. (2008). Yönetişim: Devlet toplum ilişkilerinde yeni bir aşama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 229-240.
- Kırışık, F., & Sezer, Ö. (2015). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kamu Politikası Oluşturma Sürecindeki Rolü. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 199-215.
- Klein, J. T. (1990). *Interdisciplinarity: History, theory, and practice*. Wayne state university press.
- Klugman, B. (2011). Effective social justice advocacy: a theory-of-change framework for assessing progress. *Reproductive health matters*, 19(38), 146-162.
- Küçüker, A., & Özkaya, Ö. (2023). Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele üzerine bir inceleme. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(49), 353-406.
- Laruffa, F., & Hearne, R. (2023). Towards a post-neoliberal social policy: capabilities, human rights and social empowerment. *Critical Policy Studies*, 18(2), 207–226.
- Lavis, J. N., Posada, F. B., Haines, A., & Osei, E. (2004). Use of research to inform public policymaking. *The Lancet*, 364(9445), 1615-1621.
- Lönngrén, J., & Van Poeck, K. (2021). Wicked problems: A mapping review of the literature. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 28(6), 481-502.
- Mapp, S., McPherson, J., Androff, D., & Gatenio Gabel, S. (2019). Social work is a human rights profession. *Social Work*, 64(3), 259-269.

- Marchezini, V., Trajber, R., Olivato, D., Muñoz, V., Pereira, F., & Luz, A. (2017). Participatory Early Warning Systems: Youth, Citizen Science, and Intergenerational Dialogues on Disaster Risk Reduction in Brazil. *International Journal of Disaster Risk Science*, 8, 390-401.
- Mau, S., & Veghte, B. (2016). Introduction: Social justice, legitimacy and the welfare state. In *Social justice, legitimacy and the welfare state* (pp. 19-34). Routledge.
- Mavrouli, M., Mavroulis, S., Lekkas, E., & Tsakris, A. (2023). An Emerging Health Crisis in Turkey and Syria after the Earthquake Disaster on 6 February 2023: Risk Factors, Prevention and Management of Infectious Diseases. *Healthcare*, 11(7), 1022. <https://doi.org/10.3390/healthcare11071022>
- McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly*, 36(2), 176-187.
- Moore, M. H. (1997). *Creating public value: Strategic management in government*. Harvard university press.
- Morrison, C., & Dearden, A. (2013). Beyond tokenistic participation: using representational artefacts to enable meaningful public participation in health service design. *Health Policy*, 112(3), 179-186.
- Muers, S. (2018). Culture, Values and Public Policy. <https://www.bath.ac.uk/publications/culture-values-and-public-policy/attachments/CultureValuesandPublicPolicy.pdf>
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating capabilities: The human development approach*. Harvard University Press.
- Palinkas, L., Horwitz, S., Green, C., Wisdom, J., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 42, 533-544. <https://doi.org/10.1007/s10488-013-0528-y>.
- Parton, N. (2014). Social work, child protection and politics: Some critical and constructive reflections. *British Journal of Social Work*, 44(7), 2042-2056.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Peters, B. G., & Pierre, J. (2000). Citizens versus the new public manager: The problem of mutual empowerment. *Administration & Society*, 32(1), 9-28.
- Piattoni, S. (2009). Multi- level governance: a historical and conceptual analysis. *European integration*, 31(2), 163-180.
- Pryshlakivsky, J., & Searcy, C. (2012). Sustainable development as a wicked problem. In *Managing and engineering in complex situations* (pp. 109-128). Dordrecht: Springer Netherlands.
- Rhodes, R. A. W. (1996). The new governance: governing without government. *Political studies*, 44(4), 652-667.
- Root, B. V., Melgarejo, M., & Suhrheinrich, J. (2022). Proactive versus Reactive: Strategies in the Implementation of School-based Services for Students with ASD. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 49(4), 575-586.
- Sahin, E., Dagli, T. E., Acarturk, C., & Dagli, F. S. (2021). Vulnerabilities of Syrian refugee children in Turkey and actions taken for prevention and management in terms of health and wellbeing. *Child abuse & neglect*, 119, 104628.
- Sandström, A., & Carlsson, L. (2008). The performance of policy networks: the relation between network structure and network performance. *Policy Studies Journal*, 36(4), 497-524.
- Sarı ın, M. (2022). Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin yeni yüzü: Dijital  iddet. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 257-285.

- Sobacı, M. Z. (2007). Yönetişim kavramı ve Türkiye’de uygulanabilirliği üzerine değerlendirmeler. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 195-208.
- Sørensen, E. (2002). Democratic theory and network governance. *Administrative theory & praxis*, 24(4), 693-720.
- Strydom, W. F., Funke, N., Nienaber, S., Nortje, K., & Steyn, M. (2010). Evidence-based policymaking: a review. *South African Journal of Science*, 106(5), 1-8.
- Şahin, Ç. (2010). Verilerin Analizi. R. Y. Kincal İçinde, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (S. 181-271). Ankara: Nobel.
- Şahin, M. (2024). Afetlerde krize müdahale: Kahramanmaraş Depremi’nde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çalışmaları. *Sosyal Sağlık Dergisi*, 4(2), 17-50.
- Taşagaal, D. (2023). Sosyal hizmette krize müdahale yaklaşımının aile içi şiddet mağduru kadın sorunu üzerinden tartışılması. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, (21), 148-171.
- Thomas, T. E., & Lamm, E. (2012). Legitimacy and organizational sustainability. *Journal of business ethics*, 110(2), 191-203.
- Tóth, F., Nagy, B., Marosszéki, E., Szokoli, E., Merkus, M., van Steekelenburg, I., ... & Beldowska, M. (2018). Handbook on Measurement and Communication of the Impact of Volunteering in Social Institutions. https://sovol.wordpress.com/wp-content/uploads/2018/07/impactassessment_communication_ofvolunteering_1st-version.pdf
- Türk, B., & Şenyuva, G. (2021). Şiddet sarmalı içinden siber zorbalık: Bir gözden geçirme. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 462-479.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Weiss, C. H. (1999). The interface between evaluation and public policy. *Evaluation*, 5(4), 468-486.
- Wimer, C., Collyer, S., & Kimberlin, S. (2018). Assessing the Potential Impacts of Innovative New Policy Proposals on Poverty in the United States. *RSF: The Russell Sage Foundation Journal of the Social Sciences*, 4(3), 167-183.
- Zhaksylyk, A., Zimba, O., Yessirkepov, M., & Kocyigit, B. F. (2023). Research integrity: where we are and where we are heading. *Journal of Korean medical science*, 38(47), e405.